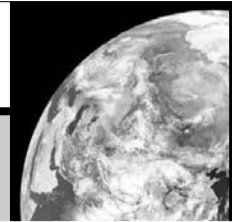


RAMON MARGALEF



XAVIER GARCIA: LES MEVES CONVERSES ECOLOGISTES



# Ramon MARGALEF

*Savi català de la Ciència Ecològica*

Just mentre fèiem aquest primer número de la revista *Userda* i uns dies després d'haver lliurat el primer text que enceta «Les meves converses ecologistes», l'admirat doctor Ramon Margalef va traspasar el dia 22 de maig, amb 85 anys fets i drets. Serveixi, doncs, aquesta conversa com un humil homenatge de tots nosaltres a la seva figura i al seu mestratge.

**RAMON MARGALEF →**

«Les nuclears augmenten el poder de l'Estat i les ciutats creixen perquè són la font del poder polític, però cal ser conseqüents, perquè cada llum que deixeu encès –els ho dic als meus alumnes–, és un vot a favor de les nuclears.»

XAVIER GARCIA → PERIODISTA

**C**onfesso d'entrada que tinc una disposició admirativa cap al doctor Ramon Margalef. De pares prioratins, de Capçanes, Margalef va néixer a Barcelona el 1919 i, per tant, ja deu ser a punt de repicar els 85 anys en el camp de la seva vida. L'he escoltat diverses vegades, l'he entrevistat altres tantes, he intentat no perdre'm entre els seus papers i he procurat seguir les seves aparicions públiques –normalment escasses, perquè no és home donat a condecoracions–, la darrera l'octubre de 2003 quan va rebre, de mans del president Pujol, la Medalla d'Or de la Generalitat.

A hores d'ara –i a causa de força major– la seva salut no li permet, com feia fins fa pocs anys, encaminar-se cada matí a la Facultat de Biologia, en el Departament d'Ecologia on, des de 1966, ha dut a terme una activitat intensa i efectiva de recerca i docència. Ho saben prou bé els seus nombrosos deixebles, entre

els quals Ramon Folch, Jaume Terradas, Joandomènec Ros o Narcís Prat.

En el país científicament desert dels anys cinquanta del segle passat, Margalef va tenir la humorada d'aspirar a dedicar-se a la recerca de les ciències de la vida, cosa que va anar aconseguint quan –amb molt d'esforç com sempre que es tracta de vocacions serioses–, des dels incipients mecanismes del Consejo Superior de Investigaciones Científicas i de l'Institut de Investigaciones Pesqueras, va començar a estudiar el plàncton marí i l'ecologia dels organismes d'aigua dolça per endinsar-se més tard en l'estudi dels problemes teòrics d'Ecologia general.

Tot això ha produït, des d'aleshores, una massa de literatura, oral o escrita, senzillament impressionant, que ha servit a estudiants, investigadors o simples lectors a veure-hi més clar en l'enteranyinat, complex i a vegades diabòlic joc de la vida que es mou, com diu ell mateix, «entre la termodinàmica i el joc». Les seves teories

ecològiques –la de la informació sobre com s'organitza la biosfera i la que estructura els ecosistemes naturals– han fet fortuna en el camp internacional d'aquestes especialitats. Ha estat repetidament reconegut i sol·licitat per múltiples institucions i el seu monumental llibre de text –titulat simplement *Ecologia*– ha estat seguit per centenars d'estudiants com a guia de navegació; però el caient del seu caràcter, bonhomí, antiprotocol·lari i inevitablement escèptic, ha continuat essent el d'aquell que se situa entre l'optimisme de la vida i la consciència cultural, sempre atenta a les previsible i gairebé inexorables animalades dels humans.

**UN HUMÀ ÉSSER HUMÀ**

En el meu record, la figura del doctor Margalef apareix per primer cop –el 1979, em sembla– en el curs d'unes jornades sobre ecologia i ecologisme que un grup ben intencionat de teòlegs pro-

gressistes, els equivalents catalans de la teologia alliberada sud-americana, va organitzar a Banyoles i a les quals vaig ser convidat en representació –suposadels ímpetus redemptoristes de salvació ecològica que esclataven en aquells moments. Allí ja em va captivar la forma humana de conduir-se del doctor Margalef, el qual, en comptes de comportar-se amb la fanfàrria altiva que li donaven els seus molts mèrits, va parlar, posem per cas, amb la senzillesa d'un grum, amb tot el respecte per a aquest ofici.

Un parell d'anys després, el 1981, el vaig trobar a la Universitat de Barcelona, on exercia de cap del Departament d'Ecologia, i allí em va desplegar, en una conversa memorable, tota la seva capacitat de dir eloqüentment les coses més inefables, sempre sota el paradigma segons el qual «el país sembla tenir vocació de subdesenvolupament».

En aquell temps estava al roig viu la polèmica –potser més semàntica que substancial– entre l'ecologia (per essèn-